

NMPD: aizrīšanās gadījumā izšķiroši svarīga ir līdzcilvēku iesaiste un zināšanas pirmajā palīdzībā

Publicēts: 28.07.2023.

[Pirmā palīdzība](#)

[Jaunami](#)

Komentāru sniedz Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta pirmās palīdzības eksperts Miķelis Puķītis

Katru gadu neatkarīgi no laika perioda – ziema vai vasara, vairāki simti cilvēku aizrijas ar dažādiem svešķermeņiem, piemēram, pārtikas produktiem vai sīkākām detaļām. Šīs situācijas ir dzīvībai bīstamas, jo pilnīga elpceļu nosprostošanās, rada lielu nosmakšanas risku, strauju samaņas zudumu, nereti arī cilvēka nāvi. Aizrīšanās gadījumā izšķiroši svarīga ir līdzcilvēku iesaiste sniedzot pirmo palīdzību līdz mediķu ierašanās brīdim, jo katra minūte var būt dzīvības cenā. Tieši tāpēc Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) mediķi aicina ikvienu atkārtot pirmās palīdzības zināšanas, lai, notiekot nelaimei, zinātu kā rīkoties un palīdzēt cietušajam.

Pēc NMPD datiem pērn tie bija 396 izsaukumi aizrīšanās dēļ jeb vidēji 1 izsaukums dienā. Diemžēl 7 gadījumos cilvēku pēc aizrīšanās glābt vairs nebija iespējams, savukārt 16 gadījumos situācija bija tik kritiska, ka veikti atdzīvināšanas pasākumi, lai cietušā dzīvību glābtu. Arī šogad NMPD jau līdz šim ir devies 200 izsaukumos, kuru iemesls ir bijusi aizrīšanās, no kuriem vienā gadījumā bojā gājis zidainis, bet 11 gadījumos veikti atdzīvināšanas pasākumi, jo svešķermenis bija iekļuvis dziļi elpceļos, kā rezultātā, cietušais pārstājis elpot. Īpaši izteikti aizrīšanās gadījumi novērojumi gada siltākajos mēnešos, īpaši svētkos, kad galdā tiek likta uz grila pagatavota gaļas produkcija. Lielāki, nesakošļāti gaļas gabali aizsprosto elpceļus un cilvēks smok. Turklāt vairums cietušo ir tieši pieaugušie, kuri dara vairākas darbības vienlaicīgi – ēd, dzer un runā, kā arī tās personas, kuras slimības dēļ atrodas uz gultas vai ir ar rīšanas traucējumiem.

Bieži tiek saņemti arī izsaukumi, kuros aizrijušies ir bērni. Visbiežāk šādi negadījumi notiek bērnam mutē iebāžot rotaļlietu vai kādu citu sīku detaļu, kas glabājas mājās un radījis bērnam interesi, piemēram, dāvanu iesaiņošanas materiāli, monētas, kastāni, kancelejas preces utml. Dzīvībai bīstami ir tie gadījumi, kad svešķermenis (gaļas gabals, ābols, biezputra, smalkmaizīte, principā jebkurš pārtikas produkts, arī sīki priekšmeti, piemēram, pogas, sīkas rotaļlietas) nokļūst dziļāk elpceļos. Tad tā ir dzīvību apdraudoša epizode, kas prasa ne vien tūlītēju neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanu, bet arī notikuma aculiecinieku prasmi nekavējoties sniegt palīdzību cietušajiem. Piemēram, divgadīga meitene ēda no tējkarotes avokado gabaliņu, kas pēc izmēra mazāks kā tējkarotes apjoms. Bērns aizrijās, pārbijās, seja palika sarkana, sācis pastiprināti klepot. Vecāki reaģēja nekavējoties, izsauca NMPD un kamēr brigāde uz notikumu vietu traucās, pēc ārkārtas tālruna 113 dispečeru pa telefonu sniegtajām norādēm sniedza pirmo palīdzību, proti, pozicionēja bērnu ar vēderu leju, uz savām kājām, ar galvu vērstu pret zemi. Pēc vairākiem sitieniem veiksmīgi izklepoja gabaliņu ārā, bērns sāka raudāt, elpošanai nekas vairs netraucēja. Ja vecāki būtu kavējušies ar palīdzības sniegšanu, iznākums varētu būt pat letāls, jo aizrīšanās gadījumā būtiska ir katra minūte, pat sekunde.

Tāpēc nopietnos aizrīšanās gadījumos, līdzcilvēku pareiza rīcība var būt izšķiroša, jo bieži cilvēks pat nepagūst neko pateikt, tāpēc ir jārikojas ātri. Šādā kritiskā situācijā jānoliek emocijas malā un galvenais – jāzina, kā rīkoties, lai palīdzētu. NMPD atgādina, ka ikviens par atkārtot pirmā palīdzības zināšanas NMPD mājaslapas sadaļā ["Kā palīdzēt cietušajam"](#).

Aizrīšanās situācijas var atpazīt pēc šādām pazīmēm – nespēja parunāt, nespēja skalji klepot, panika, apgrūtināta un svilpjoša/šņācoša elpošana, asarojošas acis, apsārtusi seja, samaņas traucējumi.

NMPD mediķi aicina ikvienu sniegt palīdzību, ja ir aizdomas par aizrīšanos! Elpceļu aizsprostojums ir īpaši bīstams cilvēka dzīvībai. Ja neesat pārliecināts par to, kas jādara šādās situācijās, nekavējoties zvaniet uz ārkārtas tālruni 113 un dispečeri sniegs precīzas norādes pa telefonu – soli pa solim, kādas darbības jāveic, kamēr uz notikuma vietu trauksies NMPD mediķu brigāde! Pats svarīgākais – ir rīkoties, jo vissliktāk ir nedarīt ne ko!

<https://www.nmpd.gov.lv/lv/jaunums/nmpd-aizrisanas-gadijuma-izskirosi-svariga-ir-lidzcilveku-iesaiste-un-zinasanas-pirmaja-palidziba>